

Leerrede over Lukas 2: 1 t/m 7, uitgesproken op 1e Kerstdag 25-12-1956 morgendienst te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 146: 1 en 8

Lezen - Lukas 2: 1 t/m 21

Voorrede.

Het is een verheven woord van de apostel Paulus: "Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave." Wij hebben echter - om die uitnemende Gave op de rechte wijze te eren en te beminnen - nodig dat een ieder voor zich, de noodzaak versta van die onuitsprekelijke Gave. Want, mijne toehoorders, wij zijn reizigers naar zulk een ontzaglijke eeuwigheid en in ons stamhoofd Adam zijn wij allen verdoemd. Een staat zó verschrikkelijk, waarin wij niets kunnen veranderen. Beseffen wij allen daar de ernst van? Niets, níets, NIETS te kunnen veranderen in de staat waarin wij zijn! Dus, rechtstreeks op reis naar een eeuwig en gewis verderf!

Daartegenover heeft die eeuwige Majesteit Zijn hart uitgesproken in het zenden van Zijn heilig Kind Jezus, waar de apostel Johannes van spreekt: "Het Woord is vlees geworden." Luther zegt daarvan: "Wat wij zijn, dat werd Hij, opdat wij zouden kunnen worden wat Hij is." O, verheven Godswerk! "Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees. Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons." Dat is: door Christus, wat wij niet konden.

Allereerst voor de zonde betalen, ten andere in volkomen gehoorzaamheid aan de Goddelijke Wet een eeuwige gerechtigheid verwerven en dat wij, uit de kracht der genade deszelfs heerlijkheid en luister zouden kennen en omhelzen. Zodat de zaak dan zó komt te staan, dat het recht der wet in ons vervuld wordt, dat is: wat van Hem is -- door toepassing, door schenking, door overdracht -- ons èigen wordt.

Als wij daarin komen, och, aller tong en alle gave schiet waarlijk tekort om uit te drukken wat Paulus met een paar woorden zegt: "Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave."

De Schriftuur spreekt over dat heuglijk feit op de eenvoudigste wijze, gelijk God dat in Zijn Woord gewoon is, daarmede alle hoogheid en alle eigen wijsheid des mensen veroordelend.

Tekst.

Voor dit eenvoudige Kerstevangelie vragen wij uw aandacht, hetwelk gij vindt in de eerste zeven verzen van het zo-even voorgelezen tweede hoofdstuk van het Evangelie van Lukas, alwaar wij lezen:

1. *En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.*
2. *Deze eerste beschrijving geschiedde als Cyrénius over Syrië stadhouder was.*
3. *En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad.*
4. *En Jozef ging ook op, van Galiléa, uit de stad Názareth, naar Judéa, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit het huis en geslacht van David was;*
5. *Om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.*
6. *En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou.*
7. *En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.*

Het is een groot gedeelte. Wij zullen in de morgendienst bij drie zaken stilstaan, namelijk:

- 1:Hoe de keizer Augustus regeerde.
- 2:Hoe God regeert.
- 3:Hoe Jozef en Maria daaronder waren.

Voordat wij daarover spreken, zoeken wij eerst Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Zingen.

Psalm 21: 13

Verhoog, o HEER, Uw Naam en kracht;
Zo zal ons vrolijk zingen ...

Leerrede.

Wij hebben tot onderwerp de eerste zeven verzen van Lukas 2 gelezen en zeiden dat wij allereerst zouden stilstaan bij: hoe de keizer Augustus regeerde.

Augustus was keizer te Rome, die over bijkans de gehele toenmaals bekende wereld regeerde. Die machtige heerser, zijnde een heiden, bedoelde als vanzelfsprekend geheel zichzelf. Omdat Judéa, het land waar de Joden woonden, een Romeins wingewest was, moesten de mensen die daar woonden van elke honderd gulden die ze verdiend hadden, vijftien gulden afstaan aan de keizer. Maar dat was de keizer nog niet genoeg. Voor zijn weelde, overdaad en machtsvertoon had hij nog méér geld nodig. Daarom liet hij een gebod uitgaan, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Dus van een ieder, wie het ook was, werd nog eens apart gevraagd om zijn naam en zijn beroep op te geven, om daardoor nog te bekwaamer van hen te kunnen halen wat er te halen was.

Wij zien daaruit, dat het een ellendige tijd was. Alles zat onder het juk, en dat nog wel van een heiden. Eigenlijk gezegd, hadden zij zelf er de hand in gehad, waardoor zij zich in zo'n ellende en onder zo'n druk bevonden, want het volk der Joden had eerst een verbond gesloten met de Romeinen. Laat ons er op letten, hoe God, Die alle dingen regeert, de zonden haat alsook straft. Immers er lag op de Joden een verantwoordelijkheid boven alle andere volkeren der aarde! Want:

Hij gaf aan Jakob Zijne wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z'in Zijn wegen wand'len,
zo wou Hij met geen volken hand'len;
Die moesten Zijn getuigenissen
en Zijn verbondsgeheimen missen.

Die hadden zij! Hun verbond met de Romeinen bracht teweeg, dat de Romeinen zich ten laatste bijna alle macht toe-eigenden. Daarvan was het gevolg, dat een ieder, hoofd voor hoofd, er persoonlijk mede te doen kreeg. Door dat gebod, kwam nog eens persoonlijk op een ieder te drukken: "Wij zijn onder de heerschappij van Rome."

Wat bedoelde de keizer? Niets anders dan zichzelf: om van de mensen, en inzonderheid van dat rijke land der Joden, te halen wat er van te halen viel. O, arm deel, als wij in deze wereld niets anders hebben dan onszelf met onze overleggingen, met ons licht en met ons inzicht! Hier hebben wij een helder voorbeeld wat daarvan de vrucht is. Dat een ieder dat wel bedenke.

Want alleen de vreze des HEEREN, is het beginsel der wijsheid, die schikt en vormt het hart, dié alléén brengt teweeg de waarachtige liefde, niet alleen tot God maar ook tot de naaste. Liefde tot de naaste was er bij die heidense keizer niet!

Daarbij kwam ook nog dit: in die dagen regeerde de koning Herodes. Hij was niet uit het geslacht van David, hij was een buitenlander, een Idumeeër. Men zegt zelfs wel, dat zijn vader een Filistijnse slaaf was. Die Herodes was zó goddeloos en wreed, dat de keizer Augustus van hem zei, dat men beter een zwijn van Herodes kon zijn dan een zoon. Want, om de Joden te behagen, en mogelijk om zijn goddeloosheid en misdaden wat te bemantelen, beleed hij uiterlijk de Joodse godsdienst. Daarom at hij ook geen varkensvlees. Hij liet dus de varkens met rust, maar zijn eigen zonen heeft hij vermoord. Dàt was Herodes. Daaronder zat dat volk van God, dat God uitverkoren had uit alle volken, naties en geslachten. Hoe wonderlijk was alles omlaag gedaald. Denkt u dat eens in!

Het geschiedde dan in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Daardoor kwam een ieder persoonlijk bij vernieuwing er mede in kennis waar hij onder zat. Niemand bleef er vrij van: niet degenen die er tegen liepen te razen en te vloeken, in grote opstand waren, net zo min als degenen waar van de vreze Gods was. Zelfs een Jozef en een Maria, twee koningskinderen, zowel naar geest als naar vlees, waren daar net zo goed onder begrepen als, ja, als de oude grijze Simeon. Want de keizer moest het van een ieder weten.

Wij leggen daar de nadruk op, opdat een ieder zou verstaan, dat, als een land, een volk gezondigd heeft, het zó gesteld is, dat dan alles - zonder enige uitzondering, zoals Gods Woord het hier ook beschrijft - onder Gods oordeel begrepen is. Dus net in de zin zoals het nu in Nederland is: wij hebben het verzondigd, zo wij als onze vaders. Want wij wonen hier in een land en behoren tot een natie waar Jezus Christus de plaats der ere heeft ingenomen en waar Gods Woord (zo kan ik dat wel uitdrukken) was, als de grondwet waaraan alle wetgeving getoetst werd en waaraan steeds de handelingen werden afgemeten. Doch nu is het al sedert 1795 dat men de Bijbel eenvoudigweg buiten de regeringskamers en de raadszalen heeft gesteld. En hoe is het nu? Als God ons bijbrengt hoe het is, dan is het zo: waar eerst de Statenbijbel lag, daar troont nu het beest. Toen die zaken mij door God bijgebracht zijn, heeft alles wat aan mij was geschud van ontzetting.

Om de zoveel jaren is er een stemming, waar alles aan mee doet, van uiterst links tot uiterst rechts. Een ieder heeft zijn eigen program en wie de meeste stemmen heeft, die heeft de meeste macht en het meeste recht. Niet Christus en Zijn Woord! De mèn's beslist het, de Bijbel is terzijde gelegd. Het is nu een tijd van zogenaamde welvaart, al wordt er veel gemopperd, soms wegens hoge belastingen en wat is er al niet te doen met de sociale wetten.

Maar, hoor eens: wij hebben gezondigd. Wat de kerk indertijd verzuimd heeft, dat heeft de staat aan zich getrokken en nu is er niets en niets aan te doen. Dat is een zaak waar ik en gij en een ieder onderzitten. Degene, die er zich tegen kant, die krijgt, als hij ermee bij God komt, ten antwoord: "Raap uw kramerij weg uit het land, gij inwoneres der vesting!" Die Majesteit wil, dat wij ons voor Hem verootmoedigen en vernederen, en dat wij eens eigenen dat de wetten het niet hebben gedaan, maar dat wij het zèlf hebben gedaan. Dáárover loopt het bij God. Maar nú is het een tijd van "vroomheid" onder de christenheid en hebben de wetten en de partijen en weet ik al wie, het gedaan. Maar waar zijn ze, die het persóónlijk hebben gedaan:

Wij hebben God op 't hoogst misdaan;
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja, wij en onze vaad'ren tevens, ...

en die de schuld eigenen? Dàt is toch de rechte weg! Want als wij in schuld bij God komen, dan kunnen wij ervaren:

Gods vriend'lijk aangezicht
heeft (al is het in nòg zo'n ernstige tijd) vrolijkheid en licht
voor all' oprechte harten
ten troost verspreid in smarten.

God noemt oprecht: als wij de schuld niet bij een ànder zoeken te leggen, maar dat wíj bekennen de schuldige te zijn. Dat een ieder dat in zich opneme (dat er even tussen gevoegd), want dat is zeer nuttig. Zoekt er uw voordeel mede te doen bij God.

Niemand ging dus in Judéa vrijuit. Alles moest onder de macht van Rome bukken, zóver strekte die macht van de keizer zich uit. Het was als een ijzeren juk, als een tirannieke macht voor dat volk met zulk een hoogstaand nationaal gevoel: "Wij zijn Abrahams zaad." Bij dat volk is het gebod van de keizer, waar zij zich niet aan konden onttrekken, diep ingeslagen. Welgelukzalig diegenen, die de schuld hebben moeten eigenen! Die hebben zich voor God moeten vernederen en alle schande moeten oppakken. Welgelukzalig ook zijn wij, als wij het moeten doen in de omstandigheden waarin nù alles is.

Ook dit willen wij er nog bijvoegen: hier heeft ook niet geholpen het bidden van: "Och, Heere, mocht het toch eens zus zijn, och Heere, mocht het nog eens zó zijn." Neen. De regering van keizer Augustus is niet buiten de raad en de voorzienigheid van God geweest. En dat er dàt gebod uitging was ook niet buiten Zijn raad en voorzienigheid. Dat viel dus niet af te bidden! En nu, in deze tijd, valt er ook niets af te bidden. Wij moeten bukken onder wat er komt. Wij moeten er maar rekening mee houden, dat Gods toorn zwaar is en dat er allerlei zal komen waar ik en gij niet op gerekend hebben. Dat gebod gold een ieder persoonlijk, ieder huisgezin, de ganse staat van Judéa, overal waar mensen woonden, hetzij goddeloos hetzij godvrezend. De keizer regeerde; van hem ging dat gebod uit dat een ieder beschreven zou worden.

Maar nu de andere zijde. Boven keizer Augustus stond Hij, Die als Koning der koningen de heerschappij heeft over àlles. Hij regeert precies andersom. Hij regeert hier in gerechtigheid, als Die de zonde haat en straft, maar Wiens reine oogmerk het is om in Zijn regeren, Zijn schepselen toe te brengen, steeds weer toe te brengen. Aan degenen, die het ellendigst, het armst, het ongelukkigst zijn: te géven. Dus precies andersom. In de goddeloze wereld is het: halen, hebben en houden, maar bij God is er steeds: géven. Dat is de reinheid en de vlekkeloosheid van Zijn Wezen eigen.

Die Majesteit wilde ons het grootste geschenk geven: Zijn heilig Kind Jezus, en dat op een zodanige wijze, dat satan - die ellendige tiran en vijand - er, om zo te zeggen, zijn helse vingers niet achter kon krijgen, opdat ons geloof vast zou staan op de Heere Christus. Dat kon slechts in een weg waarin op het helderst uitblonk, dat Hij waarlijk de Zaligmaker was.

Aanstands na de zondeval in het paradijs was Hij al beloofd en door de patriarchen en profeten was Zijn komst al voorgezegd. Hoe had een Micha daarvan reeds geprofeteerd: "En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israëel, en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid." Jozef en Maria moesten dus in Bethlehem terecht komen, want de Messias moest dáár geboren worden. Dat was het besluit des hemels. Er was wel een goddeloze keizer, maar diens regeren ging niet buiten het albestuur van God om. Het gebod kwam juist op zulk een tijd, dat Jozef en Maria zich naar Bethlehem moesten begeven.

Ook zij moesten de schrikkelijkheid oppakken waarin het ganse gestel was en zijn op weg moeten gaan naar hun eigen stad, opdat die profetie vervuld zou worden.

Dàt is nu de regering van God. Hij zegt er van: "Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten." Daar liggen ik en gij, Jozef en Maria, totaal buiten; daar kunnen wij niet in komen.

Als wij in Gods regeren willen indringen, dan moet zelfs zo'n voornaam kind van God als Asaf zeggen:

... Maar 't was een stuk, dat in mijn oog,
Mij moeilijk viel, en veel te hoog.

Daar kon hij niet bij. Daarbij is de Godsregering een stuk waarmee satan ontzettend mee werkt om ons tegen God op te zetten. Want van de regering van God staat er: "Om Zijn werk te doen, zal Zijn werk vreemd zijn; en om Zijn daad te doen, zal Zijn daad vreemd zijn." Satan komt altijd aan met: "Gij praat dat God zo'n liefde tot u heeft, àls dat nu wáár was, zou dat en dat dan zó gaan en dàt zó? Dan zitten wij in zak en as en kunnen er niets in zeggen. Daarom is de strijd over de Godsregering - als wij daarin geraken - de zwáárste strijd. Want dat is een stuk dat zó wonderlijk is: dat is voor ons véél te hoog. Wij kunnen er niet bij. Ja, wel achteraf, dàn zeggen wij:

Heilig zijn, o God, Uw wegen;
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen; ...

Geloven jullie ook niet dat, toen later bij Maria en Jozef de herders en de wijzen uit het Oosten waren gekomen, zij allen de weg van God aangebeden hebben? Maar, mijne vrienden, toen hadden zij het ook nodig. Toen had het besluit gebaard: de Christus was er. Maar anders hebben Jozef en Maria niet verder kunnen kijken, dan dat de keizer regeerde, en dàt juk drukte ook op hèn. Van God zagen zij niets.

Wat is nu eigenlijk het geval geweest? Om het eens zo gewóón mogelijk uit te drukken: die Majesteit heeft, met eerbied gezegd, die twee koningskinderen als aan de hand genomen en zó te Bethlehem gebracht. Uit zichzelf waren zij daar nooit heengegaan. "Wie kan Gods wijs beleid doorgronden?" Dat kan niemand. Maar in Zijn eeuwige liefde wil Hij hen er wel achter brengen. Laat ons dan leren om achteraan te komen. Het is wel een grote les waarvan de catechismus spreekt, dat wij: in alle tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar zouden zijn en een goed toevorzicht oefenen op die getrouwe God en Vader. O, het is toch zo'n grote les!

Daarom heeft God ons Zijn Woord gegeven en ook Zijn Kerstevangelie doen beschrijven. Wij zeggen dan, dat God alzó regeert, dat wij die twee mensen als aan de hand van God zien lopen. Maar uitwendig is het zo, dat zij in de grootste zorg zitten. Want de keizer regeert als met een ijzeren scepter: zó moet het gebeuren! Hij stoorde zich niet aan moeilijkheden noch aan leed; nergens aan. Zijn wil was wet!

Jozef en Maria waren arm, er was geen geld. Zij moesten (dat is wel zeker, al wordt dat niet zo woordelijk beschreven) te voet gaan vanuit het verre Galiléa, uit Nazareth, naar Bethlehem, de stad Davids, het broodhuis. Een reis, ruw geschat, ongeveer van hier naar Groningen. En dat op wegen die niet waren zoals wij hier te lande hebben, maar ongeplaveid, en berg op, berg af. Wegen die soms zeer moeilijk te begaan waren. Men zou zeggen: "Had die Majesteit dat dan niet anders kunnen beschikken?" Ja, inderdaad had Hij dat gekund, want Hij is de Almachtige! Maar Hij regeert in gerechtigheid.

Jozef en Maria waren mensen, die hun afkomst konden vermelden, als behorend tot het koningshuis van David.

Zij konden nog vèrder gaan: van David tot Abraham, en van Abraham tot Noach, en van Noach tot Adam, en die ... had gezondigd. Het aardrijk was vervloekt om zijntwil en daar waren zij onder begrepen. Daar stonden Jozef en Maria niet buiten of boven. Zij wordt wel genoemd: "Gij begenadigde, gij zijt gezegend onder de vrouwen", dat is waar. Maar zij stonden niet buiten datgene, dat in het paradijs geschied was; dat was daardoor niet te niet gedaan, dat bleef staan. Zij moesten dus die reis maken zonder geld en zonder middelen van vervoer.

Daarbij was Maria in de omstandigheden dat zij een Kind verwachtte, waardoor men zou zeggen: "Als er óóit iets ongelukkig uitkwam, dan was het tóen wel! Was het nu maar een paar maanden vroeger of later geweest, maar juist nu kwam alles tegelijk. Jáá ..., daar hebben zij ook niet kunnen indringen.

Het gebod van de keizer was op die tijd afgekondigd en dàt móést gebeuren. Zij hebben toen niet kunnen zien dat alzo óók het besluit des hemels was. Het gebod van de keizer was wel te lezen, maar het gebod van God niet. Het gebod van God - zoals dat in het hemelhof was - daarvan hebben zij later wel de vrucht getrokken, en wij trekken daar héden nog de vruchten van.

Men zou zeggen: "Jozef en Maria waren toch twee koningskinderen, naar geest en vlees, twee godzalige mensen en die zullen de profetie toch ook wel gekend hebben, zij zullen ook wel geweten hebben dat in Micha stond: "Gij Bethlehem Efratha!" Zal het dan niet zó geweest zijn, dat die mensen opgegaan zijn met: "Kijk, nu staat die tekst er, dus Maria, vooruit maar, hoor." Neen.

Hoe is het met ulieden in allerlei omstandigheden geweest? De catechismus zegt helder en klaar dat er drie stukken nodig zijn te weten, namelijk:

1e. Hoe groot mijn zonden en ellende zijn.

2e. Hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde.

3e. Hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn.

Toen gijlieden in uw zonden liep, was het toen zó: "Het gaat goed, want straks word ik verlost"? Zijn er onder ons, die zo onder hun zonden gelopen hebben? Ik denk het niet. Hoe komt dat? Wel, het genadewerk valt niet te beredeneren. Dat er veel gepráát wordt, dàt is wat anders, dat is van de mens. Maar als God gaat spreken en handelen, dan houdt alle praat van een mens op.

Kijk eens naar die grote man Gods, Paulus. Hij heeft de Schriften uit en te na geweten, en hij leert ons, dat wij dwazen moeten worden om Christus' wil. Dat is het geval. Als God in Zijn eeuwige liefde ons een nieuwe weldaad wil toeschikken, dan komt er eerst voor de dag, dat al onze eigen gedachten worden opgerold. Al onze inzichten falen dan, wij wéten het niet!

Uit al de omstandigheden waarin Jozef en Maria waren, kunnen wij bemerken dat het bij hen niet zó was: "Het gaat goed, hoor, Maria", of: "Vooruit maar, Jozef." Niets daarvan. Wij moeten nuchter zijn. Die mensen gingen onder de heerschappij en de macht van keizer Augustus. De Godsregering is een verborgen regering. Keizer Augustus beval uit Rome, waar hij in overdaad, hoogheid, en in tirannieke macht op zijn troon zat. Bij voorbaat zat hij al te genieten, dat hij straks kon pralen met al die namen, getallen en met al dat geld.

Die Majesteit, Die Zijn troon in de hemel heeft, had die twee nietige mensjes verkoren tot openbaring van Zijn welbehagen, doch niemand schonk hun enige aandacht. Immers, het waren maar een timmerman en zijn verloofde die op reis waren. Maar wie heeft óóit aandacht geschonken aan een ongelukkige, wiens leven het is: "Mijn oog druipt tot God"? Het is, dat God het Zelf voor de dag heeft gebracht, maar een mens schenkt er geen aandacht aan.

Wat voor aandacht schonken de broeders van Jozef, de zoon van Jakob eraan, dat hij God vreesde? Eén ding hadden zij op hem tegen, dat hij niet in de zonde kon leven, hij kon dat ook niet van hen zien. Immers, zij waren diegenen waaruit God het ganse nageslacht zou bouwen. Immers zij waren het waarmede Hij Zijn verbond had opgericht? Toen Jozef met zijn vader sprak over hun boze stukken, ja, dáár hadden zij wèl oog voor: "Hij, met zijn vrome gezicht."

Zij hebben hem later, in hun nijdigheid, verkocht naar Egypte, precies zoals hij was, dus ook met de vreze Gods, die bij Jozef was. En onder alle omstandigheden geldt:

Waar liefde woont, gebiedt de HEER de zegen;
daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
en 't leven tot in eeuwigheid.

Dat was ook dáár, waar hij als een stuk vee naar toe verkocht was. Daarvan lezen wij: "De HEERE was met Jozef." Op datgene, dat in hem was, gaf niemand acht; zijn broeders niet, degenen die hem kochten niet, ook niet diegene aan wie hij later in Egypte - Pótifars vrouw - weer werd verkocht, geen mèn's. Als hij in de gevangenis komt, dan moeten ze daar wel van hem zeggen: "Ja, het is een betrouwbare man." Maar op wat hij in werkelijkheid bij hem had, daar sloeg men geen acht op. Dat heeft die Majesteit later Zelf openbaar gebracht. Immers, Hij brengt openbaar wat Hij in het hart gelegd heeft.

Ik zeg dat, opdat niemand in moedeloosheid zou neerzitten, maar zou oppakken en dragen wat er voorkomt. Wanneer wij het onderwerp zijn, dan zal best eens een dag aanbreken waarop wij met de psalmdichter instemmen:

Die hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen, als hij vruchten maait;
Die 't zaad draagt, dat men zaaien zal,
Gaat wenend voort, en zaait het al;
Maar hij zal, zonder ramp te schromen,
Eerlang met blijdschap wederkomen,
En met gejuich, ter goeder uur,
Zijn schoven dragen in de schuur.

"De HEERE regeert, Hij is met hoogheid bekleed."

Wij stellen dus vast dat Jozef en Maria niet het minste licht en inzicht hebben gehad, dat zij te Bethlehem moesten komen. Maar dát was nu juist wat God bedoelde. Wij zien die mensen daar gaan: berg op, berg af. Als de ene moeilijkheid overwonnen is, dan volgt de andere al weer. De ene na de andere dag gelopen, hier en daar wat geslapen of gerust, net zo lang tot eindelijk, eindelijk daar kwamen in de verte de torens en poorten van Bethlehem in zicht, het einde van de reis. Zó moeten wij die zaak toch bezien.

Nochtans gaan zij - o, wonderlijke zaak - aan de hand Gods, als twee kinderen aan de hand van hun Vader, Die hen bewaarde en hen wilde brengen waar zij wezen moesten, om Zijn Naam te verheerlijken, hen te verblijden en heel de christenheid te zegenen. Is het geen lieve God?

Jozef en Maria behoorden dus tot dat verheven koninklijke geslacht van David, waarvan bekend is, dat de naam van dat koningshuis tot zelfs ver in het buitenland genoemd werd. De Koningin van Scheba was zelf uit het verre Zuiden gekomen omdat zij het gerucht van Sálomo gehoord had. Bij Hizkia kwamen er gezanten uit het verre Babel, want zij hadden gehoord dat er 185.000 vijanden in één nacht gedood waren door de Engel des HEEREN en dat Hizkia toen hij ziek was, zelfs een teken van de HEERE ontvangen had ter bevestiging van zijn genezing, namelijk: de zon was teruggedaan. Bekend was van Zerah de Moor, die met een miljoen soldaten gekomen was, maar dat zijn leger zó verslagen werd, dat er voor hem geen hervatten mogelijk was aan de strijd. Hij moest met het armzalig overschot van dat machtige leger terug.

Het koningshuis van David was dus zo verheven geweest als een boom, die schaduw gaf naar alle zijden, waar alles zich onder vergaderde. Maar nu was het zo ver gekomen, dat alle schoonheid en heerlijkheid weg was. Het was slechts als een afgehouden tronk, de stomp van een boom die omgeknapt is, waaraan men zich zou kunnen stoten. Wonderlijk omlaag gedaald!

Jozef en Maria waren ook mensen van gelijke bewegingen als wij. Als Jozef stond te zweten en moeilijkheden had met zijn werk of soms met geldzorgen zat, zullen dan zijn gedachten niet meermalen teruggegaan zijn, dat hij uit dat geslacht was? Ik denk, dat hij het wel zal hebben willen verbergen, dat hij uit zo'n verheven geslacht kwam. Want het is toch om zich te schamen, tot zo'n familie te behoren en dat het er dan zó laag mee afloopt! Maar, God wil het juist openbaar brengen, want nu het zó laag met hen beiden afgelopen is, kon juist die profetie in vervulling gaan: "Er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van (... van wie? Van David? Neen, dat staat er niet, Er staat:...) van Isai."

Isai, Davids vader, was een gewone boer, een landbouwer, die acht jongens had. Zij moesten allemaal werken. Een paar waren soldaat en de jongste was schaapherder. En uit die afgehouden tronk van Isai, daar zou weer een scheut uit voortkomen. Maar God legt eerst weer de nadruk op de lage afkomst. God had David gehaald van achter de schapen, had dat koningshuis hoog doen rijzen en het wonderlijk omlaag doen dalen. Waartoe? Om Zijn Woord te bevestigen, dat, hoe het uitwendig ook moge gaan in deze wereld, maar dat Zijn beloftenissen nimmer hun vervulling zullen missen, die zullen hun loop hebben.

Die twee mensen, die van zo'n voorgeslacht wisten, maar nu zo arm en zo laag afgedaald waren, hebben hier deze genade (let wel: deze GENADE), dat zij niet alleen bekeerde mensen waren bij wie genade in het hart woonde, maar dat ook nog mochten uitleven! Zij hebben alles opgepakt wat er voorkwam. Ook dat brengt de genade met zich mee. Je leest nergens in de Evangeliën dat die mensen opstonden tegen wat hun wedervoer en waar zij onder zaten. Maria is bijvoorbeeld niet aan het bidden geweest: Grote God, indien ik nu begenadigd ben onder de vrouwen, laat dit dan van ons afgenomen worden." Neen. Zij hebben zich die macht van de keizer moeten onderwerpen en hebben zich in eenvoudigheid Gode onderworpen, en ... dáárdoor zijn zij gekomen waar ze moesten wezen.

Laat ons deze les van die eenvoudige mensen ter harte nemen. Want bij God stonden zij zo hoog aangeschreven, dat zij de loopbaan die hun voorgesteld werd, hebben moeten lopen. Ja, ik lees ook niet dat ze nog die tekst of dat versje kregen, waardoor zij zeiden: "Het zal wel goed komen." Zij hebben moeten drágen en oppakken. Dat is de weg van een christen. Niet om in moeilijkheden te gaan zitten afwachten: "Met welke tekst zal de Heere ons uithelpen?" Neen, neen, néén! Zó is het niet geweest. Maar om hier op te nemen en te dragen, om Gods, om Jezus' wil.

Zie hoe Jozef en Maria daar gaan! Maria liep met de grootste Gave Gods onder haar hart: berg op, berg af, heel die moeilijke gang naar Bethlehem, naar het broodhuis. O, wonderlijke handelingen Godes! Daarmede komt God tot ons, om ons dat voor te stellen, opdat oud en jong, een ieder, zou weten wat de weg van God is: dat Hij regeert, al lijkt het uitwendig toe of er geen God is, en zouden oppakken en dragen wat op ons pad ligt.

O, wat moet dat voor Jozef en Maria geweest zijn toen de uitkomst er eenmaal was? Hebben zij te veel moeten tobben? Is het reizen te zwaar geweest? Te lang? Te groot? Neen toch! Maar zij hebben achteraan moeten komen en de loopbaan moeten lopen die hun voorgesteld was.

Dat God in Zijn eeuwige liefde dat dan zodanig aan ons heilige, dat wij uit het Kerstevangelie leren: Het Woord van God moet Zijn loop hebben en Zijn beloftenissen moeten vervuld worden. God regeert op zulk een wijze: om Zichzelf te verheerlijken. Wij zijn mensen, wij zijn van gisteren en weten niets. Ik zeg het tegen mijzelf, tegen u, tegen iedere belanghebbende, laat ons leren: achteraan te komen.

Laat Hem besturen, waken,
'is wijsheid wat Hij doet!
Zo zal Hij alles maken,
dat g'u verwond'ren moet,

als Hij, Die alle macht heeft,
met wonderbaar beleid
geheel het werk volbracht heeft,
waarom gij thans nog schreit.

Zijn wegen zijn goed, maar niemand (dit nog tot sterkte in de strijd er bijgevoegd) moet zich voorstellen, dat God alsoz regeert dat Hij ons vlees ontziet. Want wij zien hier aan Maria en Jozef, dat God dat zelfs bij hen niet gedaan heeft, maar dat zij zich dat lijden hebben moeten getroosten.

Wij moeten nu eindigen. Als God het geeft, dan handelen wij vanmiddag verder over deze zaken. Dat Hij, Die rijk is in goedertierenheid, het gesprokene dienstbaar stelle naar ieders staat en omstandigheden, en dat er uit moge overschieten dat wij aan Hem worden gebonden, dat wij Hem aankleven gelijk de gordel geslagen is om de lenden eens mans, en dat wij uit Zijn rijkdom, volheid en goedheid zoeken als ook ontvangen, alles wat ons tot zaligheid en leven nodig is, Zijn Naam en goedheid tot dankzegging. Amen.

Slotzang.

Psalm 98: 1 en 2

Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE, ...

Hij heeft gedacht aan Zijn genade, ...

Zegen.